

POZANTI - KARSANTI (ADANA) OFİYOLİT KARMAŞIĞI VE KROM CEVHERLEŞMELERİ (GERDİBİ GRUBU)

Pozanti - Karsanti (Adana) ophiolate complexes and Chromite occurrences (Gerdibi Group)

Mesut ANIL*, Zeki BİLLOR*, Serdar ÖZÜŞ*,

* Çukurova Üniversitesi Mühendislik - Mimarlık Fakültesi, Jeoloji Bölümü, ADANA
Komple bir seri oluşturan Pozanti-Karsanti ofiyolit masifi Orta Toroslarda yer almakta ve Adana'nın 80 km KB'sında bulunmaktadır. İnceleme alanı olarak seçilen Gerdibi Grubu, bu masif içinde elli farklı yerden fazla görülen krom ocaklarının en önemli bölümünü oluşturmaktadır.

İnceleme alanı içinde oldukça fazla miktarda serpantinize olan harzburjitler kuzeyde daha taze özelliktedirler. Bu kayalar tektonitlerin katı halde deforme olmasıyla oluşmuş olup, yer yer dünitik bantlara geçişlidirler. İyi bantlılığı gösteren ultrabazik kümülatlar içinde daha çok dünitik ve yer yer de gabrolar görülür. Gerek harzburjitler ve gerekse kümülatlar kalınlıkları 5-30 m arasında değişen bir çok dolerit-diyabaz dayakları ile kesilmişlerdir. Bu dayaklar genellikle post-tektonik özelliktedir.

Bu ofiyolit kompleks içinde iki tip kromit ya da takianması görülmektedir. Gerdibi grubu kromit cevherleşmelerinin büyük bir kısmı podiform türdedir. Bu cevherleşmeler daha çok dünitik bantlara geçiş gösteren harzburjitler içinde yataklanmıştır. Tekneli Dere ve Sariçoban Derekrom ocakları ise, kalınlığı yaklaşık 1.5 km'ye ulaşan ve magmatik kümülatların tabanını oluşturan dünitik içinde stratiform türde oluşan yataklardır.

Podiform veya Alpin tipi yatakların çoğu ekonomik bakımdan önemlidir. Bu türdeki ocaklarda çoğu kez Cr_2O_3 tenörü % 58'e kadar çıkmaktadır. Dünitik cepler içindeki yatakların kalınlıkları düzensizdir (20 cm - 5 m). Gerdibinde görülen stratiform türdeki yataklar zenginleştirme ve günümüzde standart *tenorun* altında cevher alımı sayesinde işletilebilmektedir. Nitekim 1975 yılında kapatılan bir çok düşük tenörlü ocak günümüzde tekrar işletmeğe açılmıştır. Yanal devamlılığı büyük olan bu tür yataklarda zaman zaman % 32 Cr_2O_3 /tük tenörlere ulaşabilmektedir.

Gerek podiform ve gerekse stratiform türü kromit cevherlerinden alınan örneklerden hazırlanmış kesitler üzerinde yapılan - mikrosond çalışmalarında (Mancy Üniversitesi-Fransa'da yapılmıştır) kromit kristallerinde önemli bir zonlaşma görülmemiştir. Yalnızca kristallerin kenar zonlarında yer yer man-yetitleşmeler ve çatlaklarda ikincil olarak gelişmiş sülfür mineralleri (Pentlantit) izlenebilmiştir. Mikrosond tekniği ile saptanabilecek derecede (dozda) platin grubu mineralleri görülmemiştir.

Türkiye genelinde dördüncü önemli bölgeyi oluşturan Pozanti-Karsanti ofiyolit masifi içindeki krom cevherleşmelerinde Gerdibi Grubu mevcut ocaklarıyla bile masif içinde önemli bir rezerv oluşturmaktadır.

Pozanti-Karsanti (ADANA) ophiolite complexes are located at the central Taurus ranges, 80 km NW of Adana. The studied area, the Gerdibi group, of the most important complexes, which bears more than 50 chromite occurrences.

The Gerdibi group is composed of tectonites and cumülites. In these ophiolite complexes there are two types of chromite occurrences. Most of the occurrences within Gerdibi complex are of podiform type. These occurrences generally take place in harz burgite which has intercalated with dunite bands. Tekneli Dere and Sariçoban Dere occurrences take place within dunites which form the base of magmatic cumülites. These occurrences are of stratiform type.

Most of the podiform and Alpin type chromite occurrences are important from the economic view-point. The Cr_2O_3 contents of these ores reaches up to % 58 percent, most of the time.

Stratiform type occurrences have large reserves, but their Cr_2O_3 contents are much lower than those of podiform type. These types of ores may contain Cr_2O_3 upto % 32, but they are operated by small scale plants.

Both types of occurrences have been sampled and analysed chemically and some sections of samples investigated by microprobe instrument.

Bu çalışmayı TÜBİTAK (ANKARA) desteklemiştir (TBAG-667)